

F E L J A J D U L A S

Irta: BÁRD OSZKAR

*Naiiv bolondja voltam a rádiónak.
Ugy éreztem, e hullámok megóvnak
a magánytól minden elgyötrött lelket,
hisz általa mindenki társra lelhet;
egy gombnyomás és győzedelmesen zengi
a muzsika, hogy nincs egyedül senki
a dzsungelben sem. S pusztákon keresztül
igaz, testvéri ember hangja rezdül,
s ha mire hullt, jégtáblájának alja
repedezik, biztatja, vigasztalja.
Ó, milyen mélyről ujjongott a szívem
és milyen tisztán, milyen büszkén, híven
vállaltam magam embernek, ki végre
reátalált, hogy miért és mávégre
vagyunk a földön? „Társas lény“, e szónak
szent mélységei lángsugarat szórnak
az éjszakába: ölelésre tártan
a karjaimba forrón testvért vártam
s úgy éreztem, hogy mikor összeérnek
a lelkeink, legendás gyöngyfüzérnek
tűnünk Isten elégült, széles mellén,
hisz még, ha Robinson vagyok is, mellém
telepszik sok nép szója, muzsikája
s a szívet máris kevésbé cibálja
az egyedüllét fergetege, melytől
felhőkarcoló-akarát is megdől.
Áldottam nappal és áldottam éjjel,
felszabadultan, boldog szenvedéllyel,
mint olyan csúcsot, amelyet elérve
a sötétségnek nem lehet több érve,
hisz csodái minden bajtól megóvnak:
naiiv bolondja voltam a rádiónak.*

*Mikor aztán rájöttem, nem kivétel
ez sem: az ember mindig akkor vét el
egy lépést, mikor tán módjában állna,
hogy álomból valóvá nőjön álma,
oly búskomorság szállt rám lassan-lassan,
hogy mindnyájunkat meg kellett sirassam.
A kezünkbe jutott a villamosság?
Most arra jó, hogy véle megtapossák
az „ellenséget“, ki szemünkben szállka,
ha hadseregét nem motorizálta.
S a repülőgép, ahelyett, hogy véle*

találkozhassek minden emberféle,
 arra lett jó, hogy róluk hulló bomba
 sok-sok virágzó várost döntsön romba.
 A dróttalan távíró arra kellett,
 hogy felfoghatatlan rejtélye mellett
 hadititkot s kémjelentést felfogjon
 s örüljön másnap tizezer új foglyon.
 Ó, rengeteg ragyogó alkalom volt,
 hogy mi a mélyben kicsinyesen tombolt:
 önzés, birtokvágy megszépülve szálljon
 a magasba, túl átkon és viszályon;
 egy lépés kellett, egy gesztus, hogy végre
 egy mesemondó, szelid édes égre
 lásson a dalt poklok helyett a lélek!
 Egy lépés csak! De rejtett, gyilkos élek
 ezer darabra tépték szét a képet,
 mely így, torzultan, mindhiába lépett
 az álmodó Ember elé. Hiába
 előjelek, megérzés: hull a láva
 s szemünk láttára elpusztítja kertünk,
 mert kincseinkért harcolni nem mertünk,
 mondván, hogy mindaz, amit kitalálnak
 embertestvérek, mienk s a halálnak
 nem engedjük át vitathatlan jussunk!
 Hisz szörnyűség, hogy meneküljünk, fussunk
 a villanytól: ellenünk torzították
 s pincékbe bujjunk, mert lombik s retorták
 mélyén megváltó, friss elixír-kortyok
 helyett halálos gázak mérge fortyog!
 Felháborító az, hogy félni kelljen
 a sötétségbe burkolt munkahelyen,
 ha jelzik, jön s elpusztít mindent, főképp
 a fény nyomán csodánk, a repülőgép!
 Távolbalátó, mely annyi szép kincssel
 vagy adósunk s csodád ha agyonlincsel
 s kiszolgáltat, a lelkiünk ne dobbantson,
 hogy túl minden örült hadi parancson
 a mienk légy, kik teremtetünk téged,
 mert csodával ki öl s nem áld, az téved
 s mindannyiunknak felelni kell egyszer:
 elixír helyett mért gyilkoló vegyszer
 támadt? s traktor helyett tankok motorja
 végveszélybe az embert mért sodorja?
 Nekünk nem tank, de automobil kellett,
 hogy akármily nagy távolságok mellett
 ember az embert mégis megtalálja!
 És gyújtóbombát mért tettek alája,
 hisz nem ijedt, behúzott farku pincsi
 volt Icaros s Leonardo da Vinci,

de szabadon szárnyalni vágyott lelkünk!
 Be véres gúny, hogy új kincset ha leltünk,
 mind ellenünkre nőtt belőle fegyver,
 mely rabszolgává présel, süllyeszt, megver:
 mikor szívünk szép kirándulást tervez
 a csodával, az hadjáratot szervez
 s az „ellenség“, hogy ne hulljon a porba,
 oly csodát kell állítson csatasorba,
 mely új szépséget kínálhatna nekünk!
 A kincseink közt — s általuk! — elégünk,
 mert hagytuk, hogy mit boldog, zengő aggyal
 teremtettünk, démon legyen s nem angyal
 s mit álmodtunk zenélő, csipkés célből,
 élő eszközzé aljasult acélből!
 Ó, szégyen, szégyen, szúrós, szörnyű szégyen!
 Jó volna, ugye, jámbor arccal, szépen
 azt hazudni hogy kizsarolt a korszak
 s nem mi, hanem az idők olyan torzak,
 hogy meséinkből torpedót s ágyut termel?
 Nem, drágáim, ily átlátszó, hig tervvel
 nem ússzuk meg! Ugy kell! Bennem, bevallom.
 a keserűség, mint dagadó ballon,
 mind nő és száll és feszíti a mellem
 és káromkodni késztet magunk ellen,
 s undorral lelkem poklokig felásom,
 oly szörnyen, szörnyen fáj a csalódásom,
 hisz — ó, bolond! — az áldott rádióknak
 hullámai is semmitől sem óvnak:
 a magányos magányosabb, mint régen,
 mióta csak frázis szállt át a légen
 s ahelyett, hogy a puszták vándorához
 embertestvér szívét vinné, csak átkoz,
 s a dzsungel mélyén küzdöt azzal tartja,
 hogy embervérre szomjazzék a kardja,
 mert minden német hős és hona várja,
 feltéve, persze, hogyha tiszta árja,
 s Robinsonnal, ki lázasan vár hangot,
 azt közlik, hogy a tőzsde tegnap pangott.
 és sport és sport, rekordok, uszás, asszó
 és gyűlöletből egész Csimborasszó,
 és dzsezz és száz új örület és ismét
 hallgassunk kis kiképzést, terepismét!
 Légvédelem. Mindenki békét áhit
 s — csecsemőkortól képzik katonáit.
 Népszövetség. Spanyolország. Mi Kinát
 nem segítjük (mert túl keveset kínált).
 Az orosz métely. Hopp, új kártyát osztok:
 paktálunk: jó helyt fekszik Vladivosztok!
 Ma: szövetséges. Holnap: ádáz ellen.

„Az igazságos Európa-szellem“.
 A tengelyek. Mindig békére vágyunk.
 (Még mindig nincsen elegendő ágyunk!)
 Arab kérdés. Propaganda. Köszöntjük.
 „Abesszinia császáraját köszöntjük“.
 A béke. Franco. Torpedók. A béke!
 Száz új páncélos. Hajóhadunk éke.
 „Mi mindig, mindig csakis védekezünk“.
 Embertestvérek! (Rejtsük el a keztyűnk!)
 Leszerelés. Földközi tenger. Béke!!!
 (Ez mindennek az eleje — s nem vége!)

Ó, szörnyű káosz. Szörnyű, szörnyű átok!
 Ó, emberek, mi vár, mi vár reátok?!?..

D O L G O Z Ó L E Á N Y O K (II.)

Irta: NAGY ISTVÁN

Az általános felfogás a nő hivatását a családban jelöli ki s így nem érdeketlen megismerni, vajjon dolgozó lányaink a Korunk legutóbbi számában érintett gazdasági és egészségi viszonyaik mellett mennyire tehetnek eleget női hivatásuknak. Hogyan gondolkoznak felőle? Erkölcsi és kulturális színvonaluk alkalmassá teszi-e őket e hivatás vállalására? Férfi ifjúságunk számára sem lehet közömbös, hogy női kortársaikat milyen szempontok vezetik a családalapításnál.

Természetesen mindannyian férjhez akarnak menni. Arra a kérdésre, hogy erkölcsösnek tartják-e az érdekházasságot, 27-en határozott igennel feleltek. Érdekes, hogy számuk nagyrésztben a kis vagyonnal rendelkező lányok sorából került ki. Más 4 nő, a teljesen vagyontalanok közül, nem tartja éppen erkölcsösnek, de — mint egyikük írja „szegény lányoknak megbocsátható.“ 39-en lealázónak vagy lealjasítónak tartják az érdekházasságot. Ezek számára vagy közömbös a jövőendő férj foglalkozása vagy iparost, esetleg kereskedőt óhajtanak maguknak. Az érdekházasságot helyeslők orvosról, művésztől, állami hivatalnokról, mérnökről álmodznak. De hogy ők is csupán álmodozásnak érzik ezt, amellet szól az a tény, hogy 41-en készek férjhezmenés után is dolgozni, 14-en csak akkor akarnak dolgozni, ha „nagyon muszáj“. 15 semmi szín alatt sem akar kenyérkereső lenni, ha már egyszer asszony.

Hogy milyen gazdasszony válik belőlük, arra az alábbiakból következtethetünk: 39 szereti s kedvvel végzi a háztartási munkákat. 31 nem szereti. „Gyűlölöm“ — válaszolja az egyik gyári lány. Annak a 15 lánynak a kivételével, akik férjhezmenésük után nem kívánnak kenyérkeresők lenni, a többi 55 igazságtalannak tartja, hogy a férfiak csak „főző és mosógépeknek“ tekintsék őket; úgy érzik, hogy ennél nagyobb a nő hivatása. Ennek ugyan ellentmondani látszik az a körülmény, hogy 59-en anyák akarnak lenni. A reformátusok 2-3 gyermeket is vállalnának. A katolikus leányok nagyobb része egy-két gyermekre gondol, míg körülbelül egy harmada négy-öt gyermektől sem ijedne meg. A zsidó lányok 40 százaléka szintén négy-öt, míg 25 százaléka csak két gyermeket tart kibírható-